

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1379

Vragen van het lid **Mei Li Vos** (PvdA) aan de Ministers van Economische Zaken en van Veiligheid en Justitie over *knelpunten voor franchisenemers* (ingezonden 7 februari 2014).

Antwoord van Minister **Kamp** (Economische Zaken), mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie (ontvangen 4 maart 2014).

Vraag 1

Herinnert u zich de antwoorden op de vragen over de misstanden in franchiseland en de mogelijke aanpassing van de franchiseovereenkomst¹ en kent u de berichtgeving over het toenemend aantal klagende franchisenemers?²

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe is de Nederlandse Franchise Vereniging (NFV) georganiseerd? Hoeveel franchisegevers zijn er per 1 januari 2014 actief in Nederland en hoeveel daarvan zijn lid van de NFV?

Antwoord 2

De NFV is een vereniging van franchisegevers. Lidmaatschap van de vereniging is niet verplicht. Op de Nederlandse markt zijn naar schatting ongeveer 700 franchiseformules actief. Ongeveer 30% van de franchisegevers is aangesloten bij de NFV. Leden van de NFV worden geacht zich te conformeren aan de Europese Erecode Inzake Franchising. Het is aan de aspirant-franchisenemer om bij de beoordeling van een franchiseformule, waarmee een contract overwogen wordt, mee te nemen of de franchisegever aangesloten is bij een koepel en welke kwaliteitseisen deze koepel stelt.

Vraag 3

Hoe worden de belangen van de franchisenemers in Nederland behartigd?

¹ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr.788

² «Ik voel me een bedrijfsleider die voor eigen risico werkt»; Onduidelijke afspraken, machtsmisbruik. Een groeiend aantal ondernemers klaagt over franchisegevers. Tijd voor nieuwe wet- en regelgeving, vindt de branchevereniging. (FD 30 januari 2014, p. 14)

Antwoord 3

De vertegenwoordiging van franchisenemers wordt vaak binnen de keten georganiseerd.

Zo zijn er franchiseorganisaties met een franchiseraad, in deze raad zijn doorgaans de franchisenemers representatief vertegenwoordigd. De raad bespreekt, tezamen met de franchisegever, op gezette tijden zaken die in het belang zijn van de gehele franchiseorganisatie. Een franchiseraad kent in de regel een adviesbevoegdheid en geen beslisbevoegdheid.

Daarnaast komt het in de praktijk nogal eens voor dat franchisenemers onderling een franchisevereniging oprichten. Hierbij zijn de franchisenemers onderling verbonden, teneinde hun belangen te behartigen richting de franchisegever. Bekende formules waarbij een vereniging van franchisenemers actief is, zijn: Albert Heijn, HEMA, Pearle en Simon Lévelt.

Ook komt het voor dat de belangen van franchisenemers op sector niveau worden behartigd, bijvoorbeeld door brancheorganisaties, beroepsorganisaties of koepelorganisaties. Een voorbeeld hiervan is het VAKcentrum (zie vraag 5 en 6), dat actief de belangen van franchisenemers in de levensmiddelen-detailhandel vertegenwoordigt.

Vraag 4

Wat zijn de uitkomsten van de gesprekken met franchisenemers en franchisegevers om nadere inlichtingen in te winnen over de ontwikkelingen in de franchisepraktijk, zoals toegezegd in uw antwoorden op de eerder genoemde vragen over de misstanden in franchiseland?

Antwoord 4

De gesprekken zijn nog niet afgerond dus er kunnen nog geen definitieve uitspraken gedaan worden over de uitkomsten. Vooralsnog is met name gesproken met vertegenwoordigers van franchisenemers. Daaruit is een sterk signaal ontvangen dat er behoefte is aan betere voorlichting aan aspirant-franchisenemers. Uit de analyse van het VAKcentrum blijkt dat het sluiten van een succesvolle franchiseovereenkomst staat of valt bij het kritisch vooraf beoordelen van de franchiseovereenkomst door beide partijen. Ondernemen neemt immers risico's met zich mee, zo ook franchisenemerschap. Uit de tot nu toe gevoerde gesprekken komt het beeld naar voren dat niet alle aspirant-franchisenemers zich voldoende op de hoogte stellen van hun rechten en verplichtingen en daardoor in de praktijk voor onaangename verrassingen kunnen komen te staan.

Vraag 5

Kunt u ingaan op de gesignaleerde knelpunten die het VAKcentrum verwoordt in de publicatie Franchising en de ruimte voor zelfstandig ondernemerschap?³ Ondersteunt u het pleidooi voor de aanpassing van wetgeving? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

De door VAKcentrum gesignaleerde knelpunten hebben met name betrekking op het beperkende effect van contractueel vastgelegde rechten en plichten van beide partijen op de mogelijkheid voor de franchisenemer om eigen ondernemerschap te ontplooien. Het beeld wordt geschetst dat de verhouding als onevenwichtig wordt ervaren en dat de franchisenemer veel plichten heeft terwijl de franchisegever vooral rechten heeft. Dat komt deels door vaak voorkomende kenmerken in het business model van franchising, zoals afnameverplichting van producten en diensten en een concurrentiebeding. Het signaal dat door het VAKcentrum is afgegeven wordt vanzelfsprekend serieus genomen. Het is evenwel niet aannemelijk dat extra wetgeving de geschetste problemen zal kunnen oplossen. De beschreven praktijkgevallen tonen dat de franchisenemers bijvoorbeeld al beginnen met het doen van investeringen of anderszins verplichtingen aangaan voordat ze de franchiseovereenkomst getekend hebben of deze zelfs maar in handen hebben. De indruk ontstaat dat franchisenemers zich soms te veel (laten) haasten en daardoor onvoldoende kritisch zijn op de verdeling van rechten en verplichtingen in de overeenkomst en wat dit voor hun zal betekenen in de praktijk.

³ <http://www.vakcentrum.nl/pages/1268/Knelpunten-franchiserelatie-verzameld-in-notitie.html>

Dit is niet te verhelpen met wetgeving, maar biedt wel perspectief om winst te behalen door het geven van goede voorlichting.

Vraag 6

Bent u, gezien de aanhoudende onrust en klachten die franchisenemers uiten, bereid het EIM- onderzoek Franchiseketens: marktaandeel en continuïteit uit 2009 te actualiseren, inclusief een analyse van de knelpunten die het Vakcentrum signaleert? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Door te luisteren naar de visie van vertegenwoordigers van franchisenemers op de oorzaak van onrust en klachten in de franchisepraktijk, is een helder beeld ontstaan van aanwezige knelpunten. Om het beeld aan te vullen wordt ook gesproken met vertegenwoordigers van franchisegevers. Op deze manier is bijvoorbeeld geïdentificeerd dat verbetering in de voorlichting van aspirant-franchisenemers wenselijk is. Overigens geven zowel de vertegenwoordigers van franchisegevers als -nemers aan dat franchising overwegend een bruikbaar businessmodel is en in de praktijk goede diensten bewijst. De probleemgevallen betreffen een minderheid in de markt. Dit correspondeert met de uitkomsten van het vorige EIM-onderzoek. Ik ben met franchisenemers en -gevers in overleg over te nemen maatregelen, zoals het verbeteren van de voorlichting (zie antwoord op vraag 5). Het actualiseren van het EIM-onderzoek leidt naar verwachting niet tot nieuwe inzichten en heeft daarom op dit moment geen meerwaarde.

Vraag 7

Bent u bereid de portal op het Ondernemersplein zodanig in te richten dat aspirant- franchisenemers eerlijk en open worden voorgelicht over de voor- en nadelen van het aangaan van een franchiseovereenkomst? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ondernemersplein.nl is een belangrijke informatiebron voor (aspirant) ondernemers waaronder ook aspirant-franchisenemers.

De voorlichting aan aspirant-franchisegevers is tot nu toe relatief beperkt. Ik zal de informatie op ondernemersplein.nl op dit punt uitbreiden. Hierbij zal ook uitdrukkelijk worden ingegaan in de voor- en nadelen van franchising als ondernemersvorm en zal meer gedetailleerd dan nu het geval is worden voorzien in aandachtspunten waarin de franchisenemer zich moet verdiepen alvorens een overeenkomst aan te gaan.